

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนกลาง
วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียน
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

จัดทำโดย นางอริศรา รัตนพงษ์สถิตย์

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำนาถการ

สังกัด กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน

สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา

สำนักงานการศึกษา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๑๙
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗

๑. ชื่อเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

๒. หลักการและเหตุผล

ทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ตลอดจนเป็นปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จ ด้านอาชีพการงานในอนาคต ซึ่งทักษะดังกล่าวมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ยังอยู่ใน ชั้นปฐมวัย อย่างไรก็ตาม ระดับความสามารถในการอ่านเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาของไทย ในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ค่อนข้างเป็นปัญหา โดยจากการประเมินของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา ๒๕๕๐ – ๒๕๕๓ คะแนนเฉลี่ยร้อยละของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๒ ๓๙ และ ๓๑ ตามลำดับ และจากการประเมินของสถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ในช่วงระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๐ – ๒๕๕๒ ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๔๒.๘๓ ๔๗.๗๒ และ ๓๙.๓๖ ส่วนความสามารถด้านการเขียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๒๐ ๔๐.๘๘ และ ๒๗.๖๐ ตามลำดับ ซึ่งจากระดับคะแนนวิชาภาษาไทยที่ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ดังกล่าวได้ทำให้ปัญหา ด้านการอ่านเขียนภาษาไทยของนักเรียนถูกยกเป็นปัญหาระดับชาติ (สถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ๒๕๕๓: online)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียนข้อหนึ่งไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ดังนั้น สมรรถภาพด้านการอ่านและเขียนจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน หากผู้เรียนอ่านไม่ได้การเรียน การสอนย่อมพบอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง แต่สำหรับผู้เรียนที่อ่านและเขียนได้ย่อมได้รับการยอมรับ และสามารถเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ดี

ด้วยตระหนักในความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๑๒ ปี ระยะ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙) และแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ของ กรุงเทพมหานคร ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานคร แห่งคุณภาพชีวิตที่ดีและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ มุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสร้างกรุงเทพมหานครให้เป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยในกลยุทธ์หลัก ข้อที่ ๑ เป็นประเด็นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย

ตามยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานครข้างต้น สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา จำนวน ๔๓๑ โรงเรียน กระจายอยู่ใน ๕๐ สำนักงานเขตทั่วกรุงเทพมหานคร ตระหนักถึงความสามารถในการอ่านและเขียนของนักเรียน ซึ่งเป็น ทักษะสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ จึงได้ดำเนินการหลากหลายวิธีเพื่อยกระดับการศึกษาของ

นักเรียนในสังกัด โดยสำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษาทำหน้าที่ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม ซึ่งต่อประเด็นปัญหาการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนข้างต้น ไม่อาจอาศัยเพียงหลักสูตรและแบบเรียนที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมเพียงด้านเดียว แต่ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของเด็กยังได้แก่วิธีการสอนของครูผู้สอนตลอดจนประสิทธิภาพในการถ่ายทอด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ด้วยการสร้างสื่อการสอนกลางที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา ประกอบหลักสูตรวิชาที่ได้รับการกำหนดมาจากกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เสนองานวิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและวิธีสอน ตลอดจนรับผิดชอบในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาศักยภาพด้านการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความเห็นว่า ควรมีการพัฒนาสื่อการสอนกลางเพื่อใช้ประกอบการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ของกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูผู้สอนในการถ่ายทอดเนื้อหาและทักษะแต่ละระดับ เพื่อสร้างความสะดวกแก่ครูผู้สอน และยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนด้านการอ่านเขียนภาษาไทยให้มีมาตรฐาน โดยเล็งเห็นว่า ถ้าเริ่มให้การส่งเสริมการอ่านและเขียนให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นระดับชั้นเรียนที่สำคัญในการเริ่มต้นเพื่อการปูพื้นฐานด้านการอ่านและเขียน ผู้วิจัยจึงได้จัดทำรายงานการศึกษาเรื่อง การสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านและเขียนให้กับนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยสร้างกระบวนการศึกษาวิจัยและใช้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการร่วมกันสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้วิธีการระดมสมองและการวิจัยพัฒนา ซึ่งมีบุคลากรทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นหลัก

๓.๒ เพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ในการใช้เป็นสื่อช่วยสอนประกอบหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งเน้นทักษะด้านการอ่านและเขียนเป็นหลัก ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพและมาตรฐาน ยกระดับความสามารถในการอ่านเขียนของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดการศึกษาวิจัยพัฒนาสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมองจากผู้เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย นักวิชาการศึกษา ตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวนประมาณ ๕๐ คน

๔.๒ การสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

๔.๒.๑ สร้างสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

๑) สร้างสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ โดยใช้ผลจากการกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้ดำเนินการหลักในส่วนนี้ประกอบด้วยผู้เข้าร่วมกิจกรรมตาม ๔.๑ และบุคลากรด้านโสตทัศนูปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของสำนักการศึกษา

๒) ทดสอบประสิทธิภาพของสื่อต้นแบบโดยการจัดสัมมนาตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจากกลุ่มเขตต่าง ๆ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ ผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐ คน

๓) ปรับปรุงสื่อต้นแบบตามข้อเสนอแนะจากการสัมมนาและนำเสนอสื่อการเรียนการสอนกลางที่พัฒนาสำเร็จแล้วในการสัมมนาตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจากกลุ่มเขตต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๕๐ คน

๔.๒.๒ ผลิตสื่อการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงเพื่อแจกแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ในโรงเรียนต่าง ๆ

๔.๒.๓ จัดฝึกอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ แก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย เพื่อให้สามารถใช้สื่อฯ ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระยะเวลาการจัดฝึกอบรมประมาณรุ่นละ ๑ วัน จำนวน ๖ รุ่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดประมาณ ๑,๒๖๗ คน

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

๕.๑ การวิเคราะห์ SWOT Analysis

ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับช่วยสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ อาศัยวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ซึ่งคือการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร โดยวิเคราะห์ทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กร เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการวางกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมกับองค์กร การวิเคราะห์ดังกล่าวมีประโยชน์ในด้านที่ทำให้ผู้บริหารขององค์กรสามารถวางแนวทางการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ทำให้รู้จุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร ทำให้เห็นโอกาสในการพัฒนาองค์กร ตลอดจนทำให้เห็นถึงจุดอ่อนจุดแข็งของคู่แข่ง

SWOT Analysis มาจากตัวย่อภาษาอังกฤษ ๔ ตัว ได้แก่

S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่น จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล องค์กรสามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน

W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่างๆ ขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรที่เอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน

T มาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆ (<http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/headquater/upload/SWOT.pdf>)

ทั้งนี้ จากการพิจารณาวิเคราะห์สภาพปัญหาโดยรวมของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร อาจพิจารณาได้ ดังนี้

๕.๑.๑ จุดแข็ง

จุดแข็งที่เป็นปัจจัยภายในอันเป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กรของกรุงเทพมหานครในด้านการจัดการศึกษา ได้แก่

- จุดแข็งด้านนโยบาย กล่าวคือ กรุงเทพมหานครได้มีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดตลอดมา โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับการอ่านออกเขียนได้และการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน อันจะเป็นการปลูกฝังทักษะและพฤติกรรมที่เป็นรากฐานของการแสวงหาความรู้ด้านอื่นที่สูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน

- จุดแข็งด้านงบประมาณ กล่าวคือการมีงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

- จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล ซึ่งกรุงเทพมหานครและสำนักงานการศึกษา มีบุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา รวมทั้งบุคลากรด้านโสตทัศนศึกษาและผู้ผลิตสื่อการเรียนการสอนอยู่ในสังกัดจำนวนมาก

จุดแข็งทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ และทรัพยากรบุคคลเหล่านี้ สามารถเป็นจุดแข็งในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานครก็ยังมีจุดอ่อนในด้านการจัดการศึกษาที่จะต้องหาทางควบคุม

๕.๑.๒ จุดอ่อน

จุดอ่อนหลักของระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ ความยากของการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีความสม่ำเสมอ และมีมาตรฐานอยู่ในระดับเดียวกัน อันเป็นผลโดยหลักมาจากตัวผู้สอนแต่ละคน กล่าวคือ แม้ว่าหลักสูตรและแบบเรียนที่ใช้ในโรงเรียนจะได้รับการกำหนดอย่างเป็นมาตรฐานมาจากกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม ตลอดจนแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต่าง ๆ แต่ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนยังอาจมาจากแนววิธีการสอนที่แตกต่างกันของผู้สอน อันอาจทำให้ผู้เรียนซึ่งมีระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันประสบกับปัญหาได้

จุดอ่อนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามระดับคุณภาพมาตรฐานเดียวกันดังกล่าว อาจปรับปรุงได้ด้วยการใช้สื่อเพื่อช่วยการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถควบคุมคุณภาพมาตรฐานของสื่อที่ใช้ได้โดยง่าย และยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนให้กับครูผู้สอนอีกด้วย

๕.๑.๓ โอกาส

โอกาส อันเป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรที่เอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ การมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาปรับใช้พัฒนา

แนวทางการจัดการเรียนการสอนได้พัฒนาไปมาก และมีผู้ให้บริการที่รับดำเนินการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอยู่มากมาย

การมีอยู่อย่างมากมายของรูปแบบเทคโนโลยีและผู้ให้บริการดังกล่าว ทำให้สามารถเลือกสร้างสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการได้ง่าย เป็นประโยชน์ต่อครูและผู้เรียนอย่างมากที่สุด และที่สำคัญก็คือ จัดดำเนินการสร้างสื่อได้ในงบประมาณที่ประหยัด

๕.๑.๔ อุปสรรค

อุปสรรคซึ่งเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยก็คือ สื่อการสอนที่มีจำหน่ายอยู่แล้วในตลาดมีราคาค่อนข้างสูงและไม่เหมาะแก่การนำมาใช้สอนประกอบหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในห้องเรียน จึงไม่สามารถใช้วิธีการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่มาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้โดยตรงและอุปสรรคที่สำคัญอีกประการเกิดจากสภาพครอบครัวของนักเรียนกรุงเทพมหานคร ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่พร้อมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนนอกเวลาและผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลส่งเสริมการทบทวนบทเรียนให้กับบุตรหลาน

๕.๒ หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยา กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด โดยในการเสนอให้มีการสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางสำหรับประกอบการสอนการอ่านและเขียนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ นี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรครู ซึ่งจะเป็นผู้ใช้สื่อการเรียนการสอน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

การมีส่วนร่วมมีผลดีต่อการบริหารจัดการเครือข่าย กล่าวคือ

๑. ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย เป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลาย ทั้งความรู้ และประสบการณ์

๒. ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่เครือข่ายได้

๓. เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

๔. ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเครือข่ายเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ขอความร่วมมือง่าย

๕. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

หลักการมีส่วนร่วมในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” กล่าวคือ การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรมและต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (meaningful participations) ไม่วางระบบไว้ให้ดูเหมือนว่าได้จัดกระบวนการให้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น หากการตัดสินใจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมมีความ

สมเหตุสมผลและชอบธรรมก็ต้องนำไปปฏิบัติ แต่ถ้าผู้มีอำนาจเห็นว่าการตัดสินใจนั้นไม่เหมาะสม ขัดกับการตัดสินใจของการมีส่วนร่วม ก็จะต้องอธิบายได้โดยมีมาตรฐานแห่งความชอบธรรมที่จะเลือกตัดสินใจเช่นนั้น โดยที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับได้

เมื่อพิจารณาแนวทางการมีส่วนร่วมจะเห็นว่า มีตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ “แจ้งเพื่อทราบ” ซึ่งคือได้ตัดสินใจไปแล้วจึงมาแจ้งให้ทราบ ซึ่งหากเป็นเรื่องเล็กน้อยก็อาจไม่สร้างปัญหา แต่หากเห็นว่าการตัดสินใจนั้นอาจมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็ควรจะต้องมี “การปรึกษาหารือ” ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นมา กล่าวคือได้รับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ วิธีการที่มีจะใช้ดำเนินการในระดับนี้คือ “การทำประชาพิจารณ์” หรือ “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” ซึ่งมีจุดที่สำคัญ คือ กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องทำตั้งแต่เริ่มคิดและตระหนักถึงปัญหา ไม่ใช่ทำเมื่อได้ตัดสินใจไปแล้วและได้รับการประท้วง กระบวนการมีตั้งแต่จัดเวทีคุยกันในกลุ่มเล็ก ใช้แบบสอบถาม แล้วประมวลข้อมูลนำเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อตัดสินใจ โดยในการตัดสินใจต้องรับฟังประเด็นต่าง ๆ และพิจารณาตอบคำถามให้ได้ทุกประเด็น การตัดสินใจต้องมีคุณธรรมและเป็นที่ยอมรับได้ หากไม่ดำเนินการกระบวนการมีส่วนร่วมเหล่านี้ แต่ดำเนินการเพียงวิธีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการครั้งเดียวหรือสองครั้ง ก็อาจจะเป็นปัญหา เพราะกลายเป็นเวทีที่แต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้านมาแสดงจุดยืน ตอกย้ำความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งไม่เหมาะที่จะเป็นเวทีแห่งการพูดคุยกัน

ในกรณีที่มีข้อขัดแย้งกันมาก การปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นเพียงอย่างเดียวจะไม่เหมาะสม จำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ระดับสูงกว่า คือ การร่วมเจรจาหาข้อยุติ (negotiation) หรือ เจรจาโดยมีคนกลางกำกับกระบวนการ (mediation) โดยคนกลางที่มากำกับกระบวนการจะต้องไม่ใช่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ผู้ที่จะทำหน้าที่ตัดสินใจคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายหรือคู่เจรจา หากทางออกที่ดีที่สุดโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจนทุกฝ่ายพอใจ กระบวนการมีส่วนร่วมระดับสูงสุดคือการลงประชามติ ซึ่งแม้จะมีข้อดีเชิงทฤษฎีที่ทุกคนสามารถลงมติได้ แต่การลงมติลงเพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “เอา” หรือ “ไม่เอา” ก็อาจนำไปสู่การก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ใช้วิธีการดังกล่าวยังไม่เข้าใจกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

โดยสรุปแล้ว “กระบวนการมีส่วนร่วม” เป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมมักจะใช้ “อำนาจเหนือ” (power over หรือ power against) ซึ่งตามทฤษฎีแล้วหากผู้มีอำนาจใช้อิทธิพลเหนือไปเรื่อย ๆ อำนาจนั้น ๆ ก็จะใช้ไม่ได้ เพราะอำนาจที่มีหรือไม่มีนั้น อยู่ที่คนอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้างมองว่าเหมาะสมที่จะมีอำนาจเหนือหรือไม่ ซึ่งบางครั้งสำคัญยิ่งกว่า ดังนั้นการหันมาใช้อำนาจร่วมกัน (power with) โดยการลงมาพูดคุย หากทางออกที่ดีกว่าร่วมกันแทนการสั่งการเพียงอย่างเดียว เป็นวิธีการที่ยั่งยืนกว่า

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนี้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ (วินัย วัฒนธรรม, การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร บรรยายในการสัมมนานายจ้าง และลูกจ้างภาครัฐวิสาหกิจ เรื่อง “ระบบทวิภาคีกับการแก้ปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ วันที่ ๖ - ๘

มีนาคม ๒๕๕๖ โรงแรมพญาเชนเตอร์ เมืองพญา ชลบุรี จัดโดย กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน)

๖. การกิจที่ดำเนินการ

การกิจที่ดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ กิจกรรม ดังนี้

๖.๑ กิจกรรมที่ ๑

การศึกษาวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ใช้วิธีการระดมสมองจากบุคลากรทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ประมาณ ๕๐ คน เพื่อออกแบบเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนการอ่านและการเขียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย ผลผลิตของกิจกรรมในส่วนนี้คือเนื้อหาของการจัดการเรียนการสอนที่จะนำมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอนกลาง

๖.๒ กิจกรรมที่ ๒

การสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๓ ส่วน ได้แก่

๖.๒.๑ การผลิตและพัฒนาสื่อต้นแบบ ประกอบด้วยขั้นตอน ๓ ขั้นตอน คือ

- ๑) ผลิตสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ โดยใช้ผลจากการศึกษาวิจัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้ดำเนินการหลักในส่วนนี้ประกอบด้วยบุคลากรด้านโสตทัศนูปกรณ์และสื่อของสำนักการศึกษา
- ๒) ทดสอบประสิทธิภาพของสื่อต้นแบบโดยการจัดสัมมนาตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจากกลุ่มเขตต่าง ๆ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ ผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐ คน
- ๓) ปรับปรุงสื่อต้นแบบตามข้อเสนอแนะจากการสัมมนาและนำเสนอสื่อการเรียนการสอนกลางที่พัฒนาสำเร็จแล้วในการสัมมนาตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจากกลุ่มเขตต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐ คน

๖.๒.๒ ผลิตสื่อการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อแจกจ่ายแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ในโรงเรียนต่าง ๆ โดยผลิตเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนประจำห้องเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งมีทั้งหมด ๑,๓๑๗ ห้อง จำนวนห้องเรียนละ ๒ ชุด รวม ๒,๖๓๔ ชุด เพื่อเป็นสื่อประกอบการสอนของครูให้ครูนำไปใช้เป็นแนวทางกลางในการฝึกนักเรียนที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกหรือไม่คล่อง

๖.๒.๓ จัดฝึกอบรมการใช้สื่อ เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยสามารถใช้สื่อฯ ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดฝึกอบรมในส่วนนี้ จะจัดให้แก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ทุกคน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้กำหนดระยะเวลาการจัดฝึกอบรมประมาณรุ่นละ ๑ วัน จำนวนรุ่นการฝึกอบรมรวมประมาณ ๖ รุ่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดประมาณ ๑,๒๖๗ คน

๗. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ และผู้เกี่ยวข้องในด้านการผลักดันแนวคิดให้เป็นผลสำเร็จ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๗.๑ ผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นผู้สร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย

๗.๑.๑ นักวิชาการศึกษา กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน สำนักงาน ยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา มีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการและอำนวยความสะดวก ประสาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ วิเคราะห์รวบรวมข้อมูลเชิงวิชาการ จัดทำรายงานประกอบการสัมมนา และ รายงานสรุปผลการสัมมนาที่เกี่ยวข้อง

๗.๑.๒ ศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย มีบทบาทเป็นผู้เข้าร่วมการศึกษาวิจัย กลุ่มย่อยในกิจกรรมแรก เสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อการสร้างสื่อการเรียนการสอน และเป็นผู้ทดสอบ ประสิทธิภาพตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อต้นแบบก่อนการนำไปผลิตจริง

๗.๑.๓ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จากโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีบทบาทแบ่งเป็น ๒ ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรก เป็นครูที่จะเข้าร่วมในการศึกษา วิจัยเบื้องต้นเพื่อการผลิตสื่อการเรียนการสอนกลาง โดยเป็นผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาวิจัยกลุ่มย่อย และเข้าร่วมการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ และ ส่วนที่สอง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จากทุกโรงเรียน ที่จะเข้ารับ การฝึกอบรมเพื่อให้สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗.๑.๔ บุคลากรด้านการผลิตสื่อและโสตทัศนูปกรณ์ของสำนักการศึกษา เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาเนื้อหาจากการ ศึกษาวิจัยกลุ่มย่อยในกิจกรรมที่หนึ่งเรียบร้อยแล้ว

๗.๑.๕ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสื่อการเรียนการสอนจากมหาวิทยาลัย ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการศึกษาวิจัยเพื่อระดมสมองแสวงหาแนวทางการผลิตสื่อที่จะใช้ประกอบการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการระดมสมองเพื่อจัดทำสื่อการเรียนการสอน

๗.๑.๖ ผู้รับผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสื่อที่ผ่านการทดสอบ ประสิทธิภาพจากครูผู้สอนแล้ว เป็นหน่วยงานผู้ให้บริการภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถผลิตสื่อ การเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งานจริง

๗.๒ ผู้เกี่ยวข้องในด้านการผลักดันแนวคิดให้เป็นผลสำเร็จ ประกอบด้วย

๗.๒.๑ ผู้บริหารสำนักการศึกษา มีบทบาทสำคัญคือเป็นผู้ที่จะพิจารณาให้ ความเห็นชอบแนวทางการดำเนินการ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการ

๗.๒.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้พิจารณาเห็นชอบส่งบุคลากรครูที่เป็นผู้ มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้าเป็นคณะทำงานเพื่อร่วมในการศึกษาวิจัยเบื้องต้น และเป็นผู้เห็นชอบและ ให้ความร่วมมือในการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ ก่อนดำเนินการผลิตสื่อ การเรียนการสอนที่จะนำมาใช้จริง

๘. ระยะเวลาการดำเนินการ

๘.๑ กิจกรรมที่ ๑

การศึกษาวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมอง เพื่อออกแบบเนื้อหาสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ใช้ระยะเวลาประมาณ ๑ เดือน

๘.๒ กิจกรรมที่ ๒

การสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ใช้ระยะเวลาโดยรวมประมาณ ๕ เดือน ๒ สัปดาห์ ดังนี้

๘.๒.๑ สร้างสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ ใช้ระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน

๑) สร้างสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ โดยใช้ผลจากการกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้ดำเนินการหลักในส่วนนี้ประกอบด้วยผู้เข้าร่วมกิจกรรมตาม ๔.๑ และบุคลากรด้านโสตทัศนูปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของสำนักการศึกษา ระยะเวลาพัฒนาสื่อต้นแบบประมาณ ๑ เดือน

๒) ทดสอบประสิทธิภาพของสื่อต้นแบบโดยการจัดสัมมนาตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจากกลุ่มเขตต่าง ๆ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการสอนต้นแบบ ระยะเวลา ๒ สัปดาห์ ผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐ คน

๓) ปรับปรุงสื่อต้นแบบตามข้อเสนอแนะจากการสัมมนาและนำเสนอสื่อการเรียนการสอนกลางที่พัฒนาสำเร็จแล้วในการสัมมนาตัวแทนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจากกลุ่มเขตต่าง ๆ ระยะเวลาการปรับปรุงสื่อต้นแบบประมาณ ๑ เดือน ๒ สัปดาห์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๕๐ คน

๘.๒.๒ ผลิตสื่อการเรียนการสอนกลางๆ เพื่อแจกจ่ายแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ในโรงเรียนต่าง ๆ ระยะเวลาดำเนินการ ๒ เดือน

๘.๒.๓ จัดฝึกอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนวิชาของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ แก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย เพื่อให้สามารถระยะเวลาดำเนินการ ๒ สัปดาห์

๙. แนวทางการประเมิน

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

กิจกรรมที่ ๑ การศึกษาวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมอง

- ผลผลิต คือ จำนวนผู้เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมไม่น้อยกว่า ๔๕ คน
- ผลลัพธ์ คือ เนื้อหาของสื่อการเรียนการสอนกลางๆ ที่ผ่านการพิจารณา มีองค์ประกอบครบถ้วน

กิจกรรมที่ ๒ การสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

- ผลผลิต คือ ได้สื่อการเรียนการสอนกลางๆ ที่มีประสิทธิภาพต้นแบบจำนวน ๑ ชุด และผลิตสำหรับแจกโรงเรียนจำนวน ๓,๐๐๐ ชุด

- ผลลัพธ์ คือ

๑. ครูผู้สอนที่ได้รับการอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนกลางๆ มีความรู้ในการใช้สื่อไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
๒. โรงเรียนมีความพึงพอใจในสื่อการเรียนการสอนกลางๆ ในระดับมากขึ้นไป ร้อยละ ๘๐

๙.๒ ประเภทของตัวชี้วัด ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนของผู้เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วม จำนวนชิ้นงานที่ผลิต ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ได้แก่ ระดับคะแนนความรู้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมและระดับความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อฯ

๙.๓ วิธีการ การประเมินผลจะใช้วิธีนับจำนวนผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจรับชิ้นงาน การทดสอบความรู้ภายหลังการฝึกอบรมและการประเมินความพึงใจ

๙.๔ เครื่องมือ ใช้ในการทดสอบความรู้ภายหลังการฝึกอบรม ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ และใช้ในการประเมินความพึงพอใจ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจ

๑๐. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ข้อเสนอในการสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นไปอย่างเรียบร้อยและไม่มีอุปสรรค ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นสิ่งสำคัญที่สำนักการศึกษาควรบรรจุแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยมีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอย่างเหมาะสม เพื่อให้โครงการมีทรัพยากรด้านบุคลากรและด้านงบประมาณรองรับ และมีกรอบระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถวัดและประเมินผลตามกรอบเวลาได้

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนกลาง วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

วิสัยทัศน์

สำนักการศึกษาที่มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม

ปัจจัยความสำเร็จ

การวิเคราะห์ SWOT Analysis

หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

หลักการและเหตุผล

สภาพปัญหา

ความสำคัญ

ผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ

นักวิชาการศึกษา

ศึกษานิเทศก์จากภาษาไทย

ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

บุคลากรด้านการผลิตสื่อและไอทีที่ศูนย์ฯ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสื่อการเรียนการสอนจากมหาวิทยาลัย

ผู้รับผิดชอบการเรียนการสอน

ผู้บริหารสำนักการศึกษา

ผู้เกี่ยวข้องในด้านการผลิตต้นแบบคิดให้เป็นผลสำเร็จ

ผู้บริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยจำกระบวนกรศึกษาวิจัยและกระบวนกรมีส่วนร่วม ใช้วิธีระดมสมอง

เพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

จัดการศึกษาร่วมพัฒนาสื่อโดยคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการระดมสมองจากผู้เกี่ยวข้อง ๕๐ คน

เป้าหมาย

การสร้างสื่อการเรียนการสอนกลางวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

ภารกิจที่ดำเนินการ

เดือน

กิจกรรมที่ ๑

กระบวนกรมีส่วนร่วมในการระดมสมอง

ผลิตสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ

กิจกรรมที่ ๒

สร้างสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ

ทดสอบประสิทธิภาพของสื่อต้นแบบ

ปรับปรุงสื่อต้นแบบ

ผลิตสื่อการเรียนการสอนกลาง

จัดฝึกอบรมการใช้สื่อ

ระยะเวลาการดำเนินการ (๖ เดือนครึ่ง)

กิจกรรมที่ ๑ (๑ เดือน)

กระบวนกรมีส่วนร่วมในการระดมสมอง (๑ เดือน)

กิจกรรมที่ ๒ (๔ เดือนครึ่ง)

สร้างสื่อการเรียนการสอนต้นแบบ (๑ เดือน)

ผลิตสื่อการเรียนการสอนกลาง ๒ เดือน

จัดฝึกอบรมการใช้สื่อ ๒ สัปดาห์

แนวทางการประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ผลผลิต

จำนวนผู้เข้าร่วมกระบวนกรมีส่วนร่วม

จำนวนสื่อการเรียนการสอนกลาง

ผลลัพธ์

ประสิทธิภาพของสื่อ

ความรู้เข้าใจของผู้เข้ารับฝึกอบรม

ความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อ

ประเภทของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

นัยจำนวนผลผลิต

วิธีการ

ประเมินความพึงพอใจ

เครื่องมือ

แบบทดสอบความรู้

แบบประเมินความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

บรรจุแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี